

POSUDEK BAKALÁŘSKÉ / MAGISTERSKÉ PRÁCE
OPONENT

Název	Specifika užívání návykových látek ve vybraných subkulturách: online dotazníkové šetření	
Autor	Erika Jánská	
Vedoucí práce	Mgr. Jaroslav Vacek, Ph.D.	
Oponent práce	Mgr. Benjamin Petruželka, Ph.D.	

Hodnocená položka	Úroveň a charakteristika položky	Body
<p>Abstrakt</p> <p>Obsahuje abstrakt všechny klíčové části (východiska, cíle, výzkumné otázky či hypotézy, použité metody, hlavní výsledky a jejich implikace)?</p> <p>Korresponduje abstrakt s obsahem práce?</p> <p>Má abstrakt přiměřený rozsah?</p>	<p>Nedostatečná úroveň – abstrakt postrádá jasné sdělení (0 bodů).</p> <p>Dobrá úroveň – abstrakt je neúplný nebo v něm chybí jeden či více klíčových částí nebo není konzistentní s cílem, strukturou práce či diskutovaných poznatků (1-2).</p> <p>Velmi dobrá úroveň – abstrakt obsahuje všechny položky, ale: jeho vypovídací hodnota je slabá, je příliš dlouhý, je matoucí (3-4).</p> <p>Výborná úroveň – kvalitně zpracovaný stručný souhrn obsahující všechny klíčové informace (5).</p>	4 / max. 5
<p>Odůvodnění a rešerše odborné literatury</p> <p>Je zdůvodnění práce logické?</p> <p>Byla zvolena adekvátní literatura a je její záběr vzhledem k tématu dostatečný/úplný?</p> <p>Je zvolená literatura aktuální?</p> <p>Je použitá literatura řádně citována?</p> <p>Je použitá argumentace prezentována standardním způsobem?</p> <p>Byl dosavadní výzkum podroben kritice?</p>	<p>Nedostatečná úroveň – odůvodnění nebo rešerše chybí, význam/přínos práce je pochopný, neposkytuje odpovídající oporu pro tvrzení autora, chybí přehled předějších výzkumů a/nebo nekriticky přejat, reference na práci jiných autorů je nepřiměřená (0-4).</p> <p>Dobrá úroveň – pro zpracování diskutovaného tématu byla vybrána adekvátní odborná literatura. V práci je referováno k odpovídající empirické nebo teoretické bázi. Byla provedena rešerše předějších výzkumů (ale jenom nebo v převážné míře českých), na než je v práci správně referováno (5-10).</p> <p>Velmi dobrá úroveň – byla zvolena a je podrobně diskutována adekvátní odborná literatura k tématu. Popis základních pramenů nebo teoretického rámce je na standardní dobré úrovni a zohledňuje i práce zahraničních autorů (11-15).</p> <p>Výborná úroveň – význam a praktické implikace práce jsou dobře definovány. Teoretický nebo empirický základ je dobře popsán včetně práce zahraničních autorů a v práci diskutován. Je</p>	4 / max. 20

	předložen odpovídající a kritický přehled dosavadních výzkumů, který odpovídajícím způsobem interpretuje současně poznatky a kontroverze v oboru. Argumentace použitá v práci může být inovativní a pro obor přínosná (16-20).	
<p>Použité metody a logika struktury práce</p> <p>Jsou jasně stanoveny a zdůvodněny cíle práce, výzkumné otázky či hypotézy?</p> <p>Je zdůvodněna volba použitých metod (rozsah a metoda výběru vzorku, tvorba, zpracování a analýza dat)?</p> <p>Jsou všechny použité metody a postupy dobře a podrobně popsány, umožňuje popis replikaci?</p> <p>Byla věnována pozornost reliabilitě a validitě dat?</p> <p>Má práce logickou strukturu?</p>	<p>Nedostatečná úroveň – výrazné problémy ve výběru nebo popisu jedné nebo více částí práce, zvolené metody neodpovídají cílům, otázkám či hypotézám (0-4).</p> <p>Dobrá úroveň – základní části práce jsou popsány na dostatečné úrovni a umožňují porozumět použitým metodám a postupům (5-10).</p> <p>Velmi dobrá úroveň – všechny použité klíčové metody a postupy jsou podrobně popsány a odpovídají současně vědecké praxi (11-15).</p> <p>Výborná úroveň – všechny použité klíčové metody a postupy jsou podrobně popsány a splňují nároky na vědeckou práci, mohou být inovativní a pro obor přínosné (16-20).</p>	10 / max. 20
<p>Zpracování tématu a interpretace získaných poznatků</p> <p>Jsou závěry prezentovány srozumitelně?</p> <p>Jsou prezentovány všechny relevantní poznatky?</p> <p>Byly vzaty v potaz silné i slabé stránky práce?</p> <p>Jsou závěry korektní?</p> <p>Byly vzaty v úvahu alternativní vysvětlení?</p> <p>Jsou závěry diskutovány v kontextu soudobého výzkumu?</p> <p>Jsou učiněna doporučení pro další výzkum nebo opatření?</p>	<p>Nedostatečná úroveň – výrazné problémy s prezentací nebo s interpretací výsledků (0-8).</p> <p>Dobrá úroveň – prezentované výsledky jsou vnitřně konzistentní. Některé interpretace výsledků jsou přiměřené. Práce zmiňuje některé z jejích hlavních slabých a silných stránek (9-16).</p> <p>Velmi dobrá úroveň – výsledky jsou srozumitelně prezentovány a jeví se jako správné. Interpretace výsledků jsou přiměřené. Slabé a silné stránky práce jsou diskutovány včetně implikací pro interpretace poznatků. Práce demonstruje porozumění implikacím diskutovaných poznatků pro další výzkum nebo opatření (17-23).</p> <p>Výborná úroveň – výsledky prezentovány srozumitelně a jeví se jako správné. Správná interpretace výsledků je provedena s kritickým zohledněním možných alternativních vysvětlení. Jsou diskutovány slabé i silné stránky práce včetně implikací pro interpretace poznatků. Výsledky jsou diskutovány v kontextu dalších výzkumů a zdůrazňují přínos k rozvoji vědomostí (nebo vývoji nových technik a postupů). Jsou učiněna jasná a odpovídající doporučení pro další výzkum nebo opatření (24-30).</p>	16 / max. 30

<p>Etické aspekty práce</p> <p>Byly vzaty v úvahu etické otázky?</p> <p>Nedošlo k ohrožení zájmu účastníků výzkumu?</p> <p>Jsou diskutovány etické konflikty výzkumné činnosti?</p>	<p>Nedostatečná úroveň – etické otázky jsou opomítnuty, etická pravidla výzkumu a ochrana osobních údajů nejsou respektována nebo jsou nedostatečně ošetřena (0-2).</p> <p>Dobrá úroveň – práce diskutuje etická pravidla a ošetřuje zájmy účastníků výzkumu, nicméně z etického hlediska vykazuje nedostatky, které ale nejsou zásadního charakteru (3-5).</p> <p>Velmi dobrá úroveň – práce diskutuje etická pravidla a ošetřuje zájmy účastníků výzkumu (6-8).</p> <p>Výborná úroveň – etická pravidla výzkumu a ochrana osobních údajů jsou dostatečně ošetřeny. Jsou diskutovány všechny etické konflikty výzkumné činnosti. Autor bere v potaz společensko-kulturní dopad práce (9-10).</p>	<p>2 / max. 10</p>
<p>Odborný a společenský přínos a celková úroveň práce.</p> <p>Pojednává práce aktuální/praktický problém?</p> <p>Je práce přínosná z hlediska oboru?</p> <p>Obsahuje práce všechny klíčové části?</p> <p>Má práce dostatečný či přiměřený rozsah?</p> <p>Je práce logicky uspořádána?</p> <p>Je práce z formálního hlediska bez chyb?</p>	<p>Nedostatečná úroveň – práce se nezabývá společensky aktuálním nebo praktickým problémem nebo není na odpovídající úrovni zpracována a vnitřně uspořádána, např. chybí některá z jejích klíčových částí, neodpovídá rozsahem požadavkům či je nelogicky uspořádána (0-3).</p> <p>Dobrá úroveň – práce pojednává alespoň částečně aktuální nebo praktický problém v kontextu oboru. Text je z hlediska obsahového i formálního bez zásadních pochybení, práce je úplná a má jasnou strukturu (4-7).</p> <p>Velmi dobrá úroveň – práce pojednává aktuální a praktický problém v kontextu oboru. Je zpracována na velmi dobré úrovni, text je vhodně členěn a jsou dodrženy všechny zásady logické i formální struktury textu (8-11)</p> <p>Výborná úroveň – práce je originální a přínosná pro rozvoj oboru, zabývá se významným společenským problémem. Je napsána na vysoké akademické úrovni (12-15).</p>	<p>11 / max. 15</p>

Celkové hodnocení úrovně práce

<p>Komentář oponenta / vedoucího práce (celkové shrnující hodnocení, poznámky)</p>	<p>Práce se věnuje tématu, které není v domácím kontextu dostatečně prozkoumáno, a tak by práce mohla poskytnout aktuální sondu. Důležité je říci, že fenomén „subkultur“ se vyvíjí, a tak aktuální výzkumy mohou poskytnout nové informace. Nicméně práce má řadu nedostatků.</p> <p>Úvod práce je velmi stručný a vymezení cíle práce vnímám jako neúplné. Autorka v úvodu práce píše, že chce popsat zvyklosti u této části populace, což je otázka, zda je vhodný koncept, a ani s ním dále nijak více nepracuje a nedefinuje ho. Také by bylo vhodné od začátku deklarovat na, jaké subkultury se její práce zaměřuje (včetně názvu) a i podle upravit metodologii, než se zaměřovat na různé subkultury a zpětně toto upravovat.</p> <p>V teoretické části práce není definován ústřední koncept zvyklosti. Také není vhodné definován další ústřední pojem „subkultury“. Autorka sice dává nějaký přehled definic, ale nepíše, ke kterému pojetí se přiklání a jaké pojetí dále využívá. Dále také při těchto definicích pracuje spíše se staršími zdroji nebo se zdroji, které těžko můžeme označit za odborné (Erdinger) nebo s diplomovými pracemi (Beyer). V tomto ohledu je třeba zdůraznit nevhodnost využívání zejména starších a ne příliš vhodných zdrojů, protože už nemusí být vhodné pro popis dnešní společnosti. S tím souvisí otázka, jako zda existují „subkultury“? Můžeme nějaké skupiny definovat jako subkultury? I s tímto autorka dále zápolí, když má problém s definicí LARPU jako subkultury. Také jsou opomenuty i některé národní zdroje o užívání návykových látek v rámci subkultur, např. Kajánová, A., & Klečáková, A. (2011). Motivation for using illegal drugs at freetechno parties. <i>Journal of Nursing, Social Studies, Public Health and Rehabilitation</i>, 3, 264-269. Sice se jedná už o starší zdroje ale práce vedoucího práce, jsou také relevantní, např. Novotná, P., & Vacek, J. (2015). Užívání návykových látek na freeparties: terénní dotazníkové šetření 2012. <i>Addictology/Adiktologie</i>, 15(2), případně výzkum Tanec a drogy. Vhodné by bylo v teoretické práci tematizovat vliv nočního života, změny životních stylů a sociální organizace mládeže vzhledem k pojmu „subkultura“ a užívání návykových látek. Dále by bylo vhodné popsat fenomén „subkultur“ v ČR a jak do tohoto obrazu zapadají autorkou zkoumané subkultury.</p>
--	--

Co se týče praktické části, tak ta má své nedostatky. Autorka píše, že se chce věnovat předsudkům, nicméně ty by také měla definovat v teoretické části a také více popsat, co o nich víme z odborné literatury.

Cílem autorky je: „Opět na základě svých vlastních zkušeností a odborné literatury jsem ve své práci chtěla věnovat pozornost i předsudkům a stereotypům, které jsou ve společnosti ohledně subkultur zažité a ověřit, zda odpovídají realitě či nikoliv.“ Nicméně nevoli vhodný postup. Pokud by například bylo předsudkem, že lidé v subkulturách více užívají návykové látky, tak by ověřením bylo srovnat míru užívání v subkultuře a v obecné populaci. Autorka volí jiný postup. Podíváme-li se, jak autorka zjišťuje předsudky spojené se subkulturou, tak to zjišťuje od členů subkultury a ne vhodným způsobem (otázky v dotazníku 12 až 15). Nejvhodnější je otázka 14, nicméně u té není jasné, jak byla analyzována a nebyla příliš výtěžena.

Popis výsledků je nevhodně strukturovaný z několika důvodů. Prvně autorka detailně popisuje jednotlivé výsledky místo toho, aby vybrala to důležité a výsledky sumarizovala. Autorka ukazuje řadu jednotlivých tabulek, které by mohly tvořit menší počet souhrnných tabulek (např tabulky 9 až 12). V některých tabulkách chybí procenta (např. Tabulka 2.). Co se týče interpretace výsledků, tak analýza využívá pouze deskriptivní statistiky, ale tvrzení, která jsou dávana, by bylo vhodné podložit statistickým testováním (např. rozdíly mezi skupinami – subkulturami). Z toho pak vyplývají i podobná tvrzení: „Nejvíce zastoupená subkultura metalistů v otázkách cílicích na rizikové užívání návykových látek dosahovala v porovnání s ostatními subkulturami standardně středových hodnot.“ Dále autorka výsledky jednotlivých otázek poměrně podrobně popisuje pro jednotlivé subkultury, nicméně to nepřináší podstatné informace bez nějaké další analýzy.

Také jsem nenašel žádné zmínky o etice výzkumu.

Nedostatek teoretického rámce se ukazuje i v diskuzi, kde neumožňuje autorce provést plnohodnotnou diskuzi. Také podle mého názoru není zcela vhodné začít diskuzi metodologií. V další části pak své výsledky z nedostatku teorie jen málo napojuje na současně poznání. Další nedostatky v diskuzi pak vycházejí z nedostatků analýzy. Například, jak interpretovat rozdíly o jedno

	<p>procento („ze zkoumaného souboru příslušícího ke „goth“ denně kouří. Prakticky jen o procento nižší prevalence užití marihuany uplynulém roce mimo subkulturní akci byla zaznamenána u subkultury hippies“ nebo „nevycházeli nijak závažně výš,“) a co z toho tedy vyplývá.</p> <p>Využití v praxi je popsáno obecně. Například jak pomůže odborné veřejnosti se seznámit s tímto výzkumem? Jak by mohly výsledky sloužit k vytvoření edukačních materiálů a preventivních programů?</p>
<p>Doplňující otázky k obhajobě</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Z jaké definice „subkultury“ jste vycházela při tvorbě práce? 2. Jak můžeme definovat předsudky a co o nich víme z odborné literatury? Jaké jsou předsudky vůči subkulturám? Jak by bylo vhodné ověřovat, zda se tyto předsudky objevují a zda jsou založeny na realitě? 3. Jak konkrétně byste navrhovala využít výsledky v praxi? Vaše návrhy jsou velmi obecné. Jak pomůže odborné veřejnosti seznámit se s tímto výzkumem? Jak by mohly výsledky sloužit k vytvoření edukačních materiálů a preventivních programů?
<p>Body celkem</p>	<p>47 / max. 100 bodů</p>
<p>Navrhované hodnocení</p>	<p><i>práci doporučuji k obhajobě, celkově hodnotím dobře</i></p>
<p>Datum</p>	<p>26.08.2024</p>
<p>Jméno a příjmení, podpis</p>	<p>Benjamin Petruželka </p>